Hyvinvointialueiden arviointimenettelystä

Case Itä-Uusimaa

Max Lönnqvist, hyvinvointialuejohtaja

Itä UUSIMAA
Östra NYLAND

Hyvinvointialue
Välfärdsområde

Arviointimenettelystä

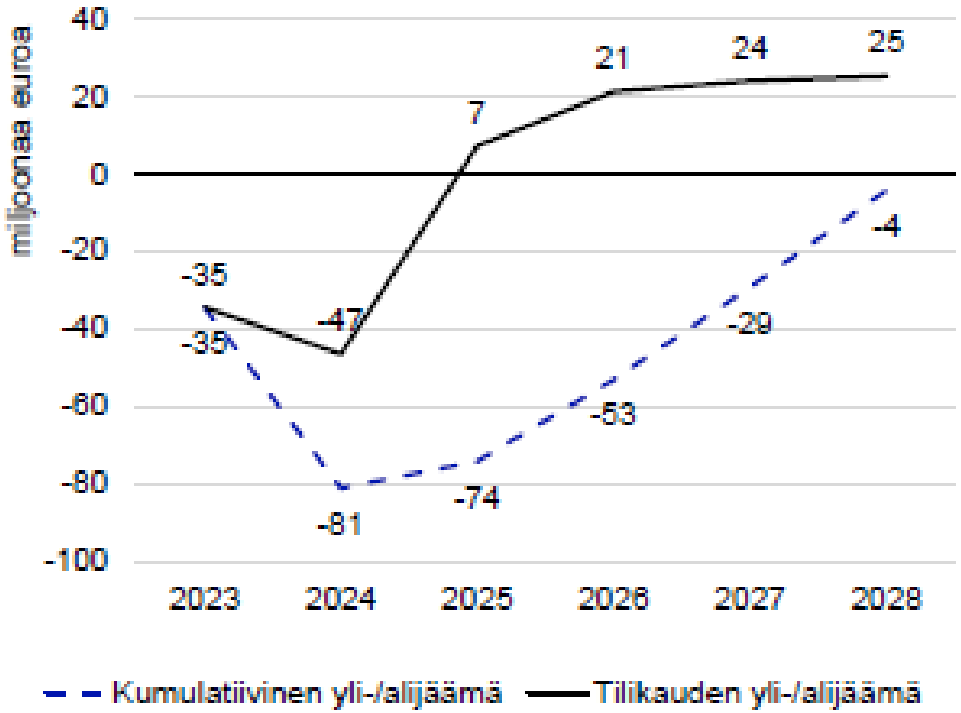
- Poikkeusmenettely (jos palvelut tai taloudenpito vaarassa), voiko arvioida alle 2v. toiminnan perusteella?
- Itsehallinto
- Taloudellinen tila / palvelutuotanto (THL:n raportti)
- Mahdollisuudet vaikuttaa tulorahoitukseen (käytännössä vain menoleikkuri käytössä), indeksi vs. kustannuskasvut (julkisen sektorin palkkaratkaisut jne jne.)
- Lakisääteiset peruspalvelut / normiohjaus / esittelijän vastuu

Talousarvioesityksellä Itä-uudenmaan kertynyt alijäämä pienenee -4 milj. euroon

Valtion rahoituksen kehitys

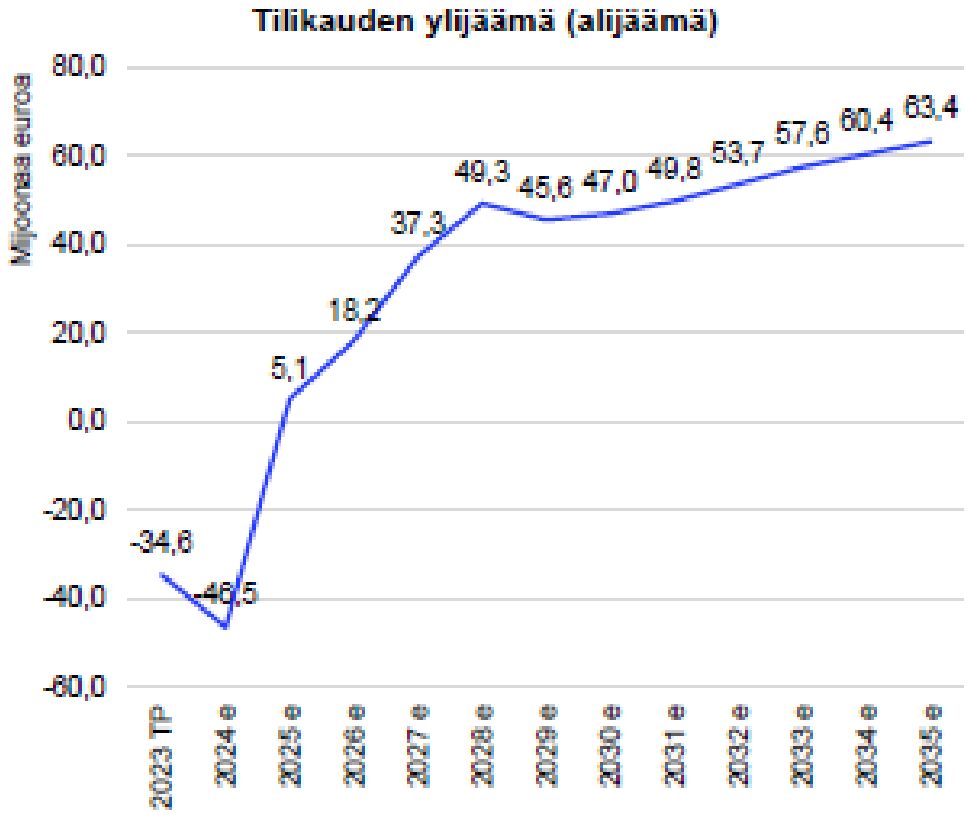
Yli- ja alijäämä sekä kumulatiivinen yli- ja alijäämä

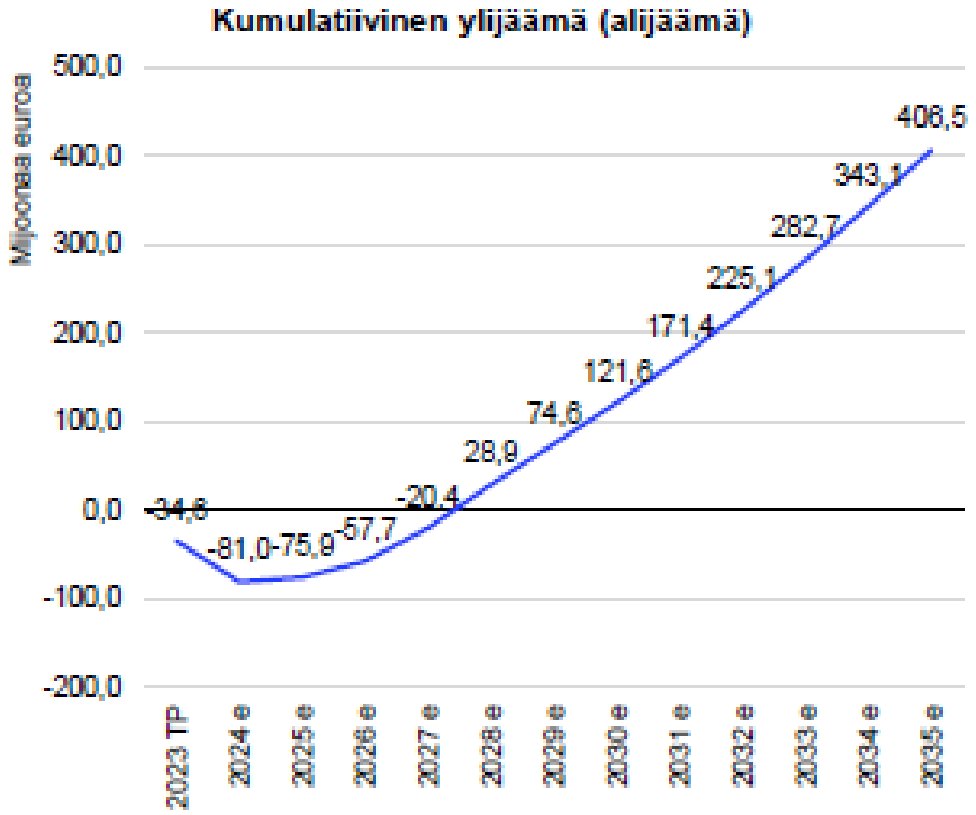

Lähde: Itä-uudenmaan hyvinvointialueen talousarvioesitys 2025-2028

Copyright © Finwise Advisors Oy

Finwisen ennusteen mukainen skenaario

Lähde: Finwisen mallinnus hyvinvointialueiden talouden kehityksestä

Copyright © Finwise Advisors Oy

Johtopäätökset

1. **Käynnissä on alueiden välinen "kilpajuoksu" talouden tasapainotuksessa.**

- **Kun alueiden yhteenlasketut kustannukset ja tuotot saavuttavat tasapainon, valtio tarkistaa rahoituksen kasvua hitaammaksi.** Sen jälkeen tasapainoon pääseminen on entistä vaikeampaa, ylijäämää syntyy vain ensimmäisenä plussalle päässeille.
- **Ensimmäinen maali kilpailussa on vuosi 2026.** Ennakoimme, että sektori tekee ensimmäisen kerran ylijäämää 2026, minkä seurauksena vuoden 2028 jälkikäteistarkistus on negatiivinen.

2. **Itä-Uudenmaan näkymä on suhteellisen positiivinen, vaikka ensimmäisinä vuosina alijäämät ovat suuria (suurimmillaan kumulatiivisesti -81 milj. eur).**

- Nykyinen rahoitusmalli suosii alueita, joilla väkiluku kasvaa tai pysyy ennallaan. Kun väestö kasvaa, laskennallinen palvelutarve ja siten valtion rahoitus kasvavat.
- Erityisesti rahoitusasema vahvistuu vuonna 2025, kun valtakunnallinen rahoituksen jälkikäteistarkistuksen 1,4 mrd. euron erä jaetaan hyvinvointialueille. Itä-Uudenmaan osuus on noin 24 milj. eur.
- Positiivinen kehitys näkyy erityisesti laadituissa pidemmän aikavälin simulaatioissa, joissa rahoituspohjan kehityksen dynaamiset vaikutukset tulevat näkyviin.

Johtopäätökset

3. **Taloutta vahvistavien toimenpiteiden toteutus on ehdottoman tärkeää, jotta positiiviseen kehitykseen on mahdollista päästä.**

- Laaditussa negatiivisessa skenaariossa, jossa taloutta vahvistavat toimet jäävät suppeiksi, taloudellinen asema säilyy selvästi alijäämäisenä ja lainamäärä kasvaa hallitsemattoman suureksi.

4. **Talouden ohjauksessa on syytä varautua muutoksiin rahoitusjärjestelmässä ja -osuuksissa.**

- Erot hyvinvointialueiden taloudellisissa asemissa kasvavat huomattavan suuriksi. Käytännössä rahoitusjärjestelmän uudistukset näyttävät jokseenkin väistämättömiltä. Uudistukset voivat koskea koko rahoitusjärjestelmää, siirtymätasausten huomiointia tai tarvekerrointen laskentaa – tai muuta osaa järjestelmästä.
- Ilman muutoksiakin Itä-Uudenmaan saama valtion rahoitus riippuu koko maan kustannuskehityksestä, mikä hankaloittaa osaltaan talouden suunnittelua.
- Hyvinvointialueen hyvä taloudenpito ja taloudelliset puskurit antavat pelivaraa myös järjestelmämuutoksiin. Siksikin taloutta vahvistavien toimenpiteiden toteutus on tärkeää.

Itä UUSIMAA
Östra NYLAND

Hyvinvointialue
Välfärdsområde